

Кафедра оперно-симфонічного диригування

Педагогічна практика

Освітній ступінь

магістр

Курс	1-2
Семестр	2,3

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Оперно-симфонічне
диригування

ECTS	3
Загальний обсяг годин	90
Практичне заняття	34
Самостійна робота	56

Статус

обов'язкова

Форма контролю

Залік

Інформація про викладачів

ППП	Шейко В.О. - професор кафедри оперно-симфонічного диригування Національної музичної академії імені П.І. Чайковського, народний артист України.
e-mail	kafedraopsymph@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Метою курсу педагогічної практики є виховання студентів як майбутніх педагогів, які володіють сучасною методикою викладання фахових дисциплін, продовжують кращі традиції музичної педагогіки. Педагогічна практика є складовою частиною комплексу професійно – орієнтованих дисциплін: диригування та методика роботи з симфонічним оркестром, читання симфонічних партитур, оркестровий клас.

Завдання курсу педагогічної практики є продовження всебічної музичної освіти на основі отриманих знань і навичок як магістрів музичного мистецтва, засвоєння наступних ступенів музичної освіти як «бакалавр», їх педагогічної складової. Завданнями навчання є:

- організувати науково-теоретичну підготовку студентів, шляхом цілеспрямованої роботи по всім предметам спеціального циклу, з подальшою реалізацією набутих знань під час проходження «Педагогічної практики»
- сформувати у студента різноманітні педагогічні навички, та вміння співставляти, аналізувати та комбінувати їх у практичній педагогічній діяльності
- спрямувати увагу на глибоке вивчення особливостей роботи над компонентами оркестрової звучності.

- передати навички роботи над вивченням методичної літератури з питань диригентського мистецтва та її критичному осмисленню
- направити процес удосконалення системи практичної реалізації твору засобами мануальної техніки
- розвинути навички роботи з симфонічним репертуаром та його застосуванням в педагогічній діяльності
- навчити користуватися методами психологічної та педагогічної діагностики в рішенні професійних завдань та вести психолого-педагогічні спостереження
- забезпечити засвоєння студентами принципів методичного грамотного планування навчального процесу.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен знати:**

- зміст програм ЗВО III-IV рівнів акредитації: диригування та методика роботи з симфонічним оркестром, читання симфонічних партитур, оркестровий клас та виконавська практика
- основні закономірності мистецтва диригування
- специфіку репетиційної роботи та концертного виконавства
- сучасні досягнення в галузі симфонічного виконавства, педагогіки та музичної творчості
- репертуар та спеціальну літературу
- основи загальнотеоретичних дисциплін, що дозволяють вирішувати завдання навчально-методичного, творчого, науково-дослідницького та просвітницького характеру.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен вміти:**

- навчитися визначати рівень музично-художніх та технічних здібностей студентів, засвоїти програмні вимоги підготовки «бакалаврів».
- професійно проводити урок з фаху з студентами різного рівня підготовки
- аналізувати симфонічні/оперні/балетні твори різних стилів, що виконуються відповідно до затвердженого репертуарного плану
- планувати навчальний процес в цілому та до кожного уроку окремо
- застосовувати в практичній діяльності знання, отримані з науково – методичної літератури, занять з фаху та методики роботи з оркестром, оркестрового, читання симфонічних партитур, творчих зустрічей з видатними майстрами музичного/диригентського мистецтва
- проводити концертні виступи студентів з наступним їх обговоренням
- забезпечити високий рівень естетичного та етичного виховання студентів як майбутніх майстрів мистецтв.

В обов'язки студента-практиканта входить:

- сумлінно виконувати всі настанови педагога-консультанта відносно виконання навчального плану та програмних вимог
- систематично вивчати педагогічний репертуар та в 8 семестрі скласти залік з педрепертуару (за вимогою педагога-консультанта напам'ять)
- регулярно, відповідно до розкладу, відвідувати заняття з педагогом-консультантом
- систематично проводити заняття з учнем
- своєчасно скласти індивідуальний план роботи, вести журнал обліку відвідування занять учнем
- відповідно до навчального плану скласти заліки з педпрактики, демонструючи необхідну методичну та практичну підготовку, знання педрепертуару.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії;

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції;

СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду;

СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики;

СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності;

СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації;

СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету;

СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності;

ПРН 3 Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві;

ПРН 4 Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків;

ПРН 5 Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6 Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій;

ПРН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;

ПРН 8 Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача

Перелік тем

Тема 1. Виявлення рівня професійної ерудиції та творчих уявлень студента. Переваги і недоліки музично-мистецького та технічного розвитку студента з урахуванням вікових та психофізіологічних особливостей.

Тема 2. Вивчення педагогічного репертуару – рівень вимог I-II курсів ЗВО III та IV рівнів акредитації. Знайомство з програмними вимогами. Підбір репертуару для студента молодших курсів в залежності від його музичних і технічних даних

Тема 3. Проведення студентом-практикантом уроку з диригування із студентом молодших курсів під керівництвом педагога-консультанта. Закріплення завдань педагога-консультанта, відпрацювання різних технічних та творчих складностей з студентом молодших курсів.

Тема 4. Складання індивідуального робочого плану студента I-II курсів ЗВО III та IV рівнів акредитації. Аналіз засвоєння студентом молодшого курсу навчального матеріалу, вміння робити з цього необхідні методичні висновки

Тема 5. Засвоєння основних джерел методичної літератури за фахом.

Тема 6. Відвідування уроків викладачів кафедри оперно-симфонічного диригування з метою спостереження і набуття досвіду.

Тема 7. Вивчення основних джерел методичної літератури за фахом.

Скласти орієнтовний план аналізу виступу студента молодшого курсу.

Тема 8. Музично-виконавський та педагогічний аналіз творів. Виконавський аналіз музики у запису або в концертному виконанні з подальшим обговоренням разом з студентом;

Тема 9. Робота над розвитком мануальної техніки і музичних можливостей студента з урахуванням рівня його попередньої підготовки та індивідуальних інтелектуальних і фізично-моторних якостей.

Тема 10. Підготовка студента молодшого курсу до практичної роботи з оркестром.

Форми та технології навчання

Педагогічна практика студентів НМАУ ім. П. Чайковського здійснюється відповідно з навчальним планом.

Загальне керівництво практикою здійснює кафедра оперно-симфонічного диригування. Безпосереднє методичне керівництво та проведення практики здійснює педагог-консультант. Як правило, педагогами-консультантами призначаються педагоги з фаху, а також провідні викладачі інших музичних навчальних закладів, які здійснюють організацію навчання на базах практики.

Навчальні ресурси

Нотний матеріал відповідного оперно-симфонічного репертуару, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії.

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час індивідуально-практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками. Практична контрольна перевірка (синтезована – узагальнена перевірка знань, умінь, навичок, ймовірна – перевірка всієї системи знань). Заповнення журналу з педпрактики.

Підсумковий контроль проводиться в кінці 3-го семестру після закінчення курсу у формі заліку.

На заліку студент, як майбутній викладач, повинен продемонструвати:

- вміння проводити урок диригування зі студентом
- знання пед.репертуару для оркестру ЗВО
- знання з теорії диригентського мистецтва, музичної педагогіки, методики роботи з оркестром
- звіт студента про педагогічну практику за відповідний період, який приймає педагог-консультант.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування занять	40
2.	Звітність практики	10
4.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів за 100-ю шкалою

А (90-100) – студент у повному обсязі опанував матеріал навчальної дисципліни, засвоїв основні критерії навчального матеріалу, досконало показав: вміння проводити урок диригування зі студентом, блискуче продемонстрував знання з пед. репертуару для оркестру ЗВО. знання з теорії диригентського мистецтва, музичної педагогіки, методики роботи з оркестром, та надав звіт про педагогічну практику за відповідний період, що прийняв педагог-консультант.

В (82-89) – студент добре опанував матеріал навчальної дисципліни, засвоїв основні критерії навчального матеріалу, показав: вміння проводити урок диригування зі студентом, має знання з пед. репертуару для оркестру ВНЗ. теорії диригентського мистецтва, музичної педагогіки, методики роботи з оркестром, та надав звіт про педагогічну практику за відповідний період, що прийняв педагог-консультант.

С (74-81) – студент опанував матеріал навчальної дисципліни, засвоїв основні критерії навчального матеріалу, показав: вміння проводити урок диригування зі студентом, має не повні знання з пед. репертуару для оркестру ВНЗ. частково відповів на деякі запитання по теорії диригентського мистецтва та музичної педагогіки, методики роботи з оркестром, та надав звіт про педагогічну практику за відповідний період, що прийняв педагог-консультант.

Д 64-73 – студент опанував матеріал курсу в обсязі 40–50%, не виявив зацікавленості заняттями, неякісно виконував практичні та теоретичні завдання, передбачені програмою, частково відповів на деякі запитання по теорії диригентського мистецтва та музичної педагогіки, методики роботи з оркестром, та надав звіт про педагогічну практику за відповідний період, що прийняв педагог-консультант.

Е (60-63) – студент частково опанував матеріал курсу в обсязі 20–30%, не виявив зацікавленості заняттям передбаченими програмою навчальної дисципліни, не відповів на поставленні запитання по теорії диригентського мистецтва та музичної педагогіки, методики роботи з оркестром, та не надав звіт про педагогічну практику, яку не відвідував.

FX (35 – 59) – студент не опанував матеріалу курсу, не виконав обов'язкових форм роботи, не розуміє основний зміст та завдання курсу.

F (1-34) – отримують студенти, які не відповідають жодному з вищезазначених критеріїв.

Інклюзивне навчання

Жоден студент не має відчувати себе іншим та виключеним з освітніх, культурних і соціальних процесів – це головне завдання інклюзії.

Поза аудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних виконавських конкурсах, творчих заходах, концертах класу тощо.

Рекомендована література

1. Академія музичної еліти України: Історія та сучасність: До 90-річчя Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського/Автори - упорядники: А. Лашенко, О. Малозьомова, Т. Гусарчук. – К.: Музична Україна, 2004. – 560 с.
2. Бобер Л. Педагогічні принципи М. Колесси//Музика, 1983, № 3.
3. Бобер Лариса, Юзюк Іван. Грані педагогічного таланту//Микола Колесса - диригент, педагог, композитор. – Львів, 1997
4. Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. – К., 1996
5. Веніамин Тольба. Портрет диригента та спомини сучасників (До 100-річчя до дня народження). - К., Ніжин, 2009р.
6. Гамкало І. Симфонічне виконавство в Україні // Мист. обрії: Альм. АМУ. К., 1999
7. Гамкало І.Д. Диригентське мистецтво // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. Т. 7. URL: <https://esu.com.ua/article-24362> (дата перегляду: 03.02.2023)
8. Гордійчук М. Зародження української симфонічної музики // Укр. Музикознавство. 1971. № 6
9. Доронюк В. Д. Курс техніки диригування. – Івано-Франківськ, 2004
10. Канерштейн М. Про методику навчання диригентів//Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980
11. Колесса М. Навчання студента-диригента в класі по спеціальності// Українська музика. – К.: Музична Україна, 1972
12. Кофман Р. І. Виховання диригента: психологічні особливості. – К.: Музична Україна, 1986
13. Лашенко А. П. Музичне виконавство на рубежі століть//Науковий вісник. Вип.. 18. – К., 2001
14. Михайловский В. А. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник.– Харків: ХГУ, 1991. – 187 с
15. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: Навчальний посібник / А. М. Алексюк, А. А. Аюрзанайн, П. І. Підкасистий, В. А. Козаков та ін. – К., 1993
16. Тольба В. С. Проблеми виконавства// Питання диригентської майстерності. – К.: Музична Україна, 1980
17. Тольба В. С. Статті. Спомини .К.: Муз. Укр., 1986. – 162 с.
18. Хлебнікова О. В. Формування досвіду музично-виконавської діяльності у студентів вузів культури: Автореф. дис... канд. пед. наук. – К., 1998. – 24 с.
19. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю: Навч. посібник. – К.: Заповіт, - 176 с.
20. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів: Музичні форми. – Ч. 1. – Тернопіль: Знання, 1999
21. Watkins John - The Art of Conducting: The Definitive Guide To Music Conducting Skills, Terms and Techniques. - AUTHORHOUSE, 2007.
22. Herman Scherchen with a foreword by Norman Del Mar - HANDBOOK OF CONDUCTING - Oxford University Press, 1990.
23. Frank L. Battisti - On becoming a Conductor - Meredith Music Publications, 2007.
24. Norman Lebrecht - The Maestro Myth: Great Conductors in Pursuit of Power - Carol Publishing Group, 1992.
25. Charles Munch - I Am a conductor. - Greenwood Press, 1978.
26. Von der Musik und vom Musizieren. Frankfurt am Main 1957; ebd. 1976.